

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ประเภทบ้านพักอาศัย นอกจากจะต้องตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ฯลฯ ในปัจจุบันแล้ว การออกแบบบ้านพักอาศัยให้มีลักษณะไทยสมัยใหม่ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องมาจากอดีต ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของชาติ และคำนึงถึงบริบทโดยรวมของสังคม วัฒนธรรม คำนึงงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ของบ้านพักอาศัย ซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่จากอาคารตัวอย่างที่ศึกษา และแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย จากกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ประเภทบ้านพักอาศัย ในอนาคตต่อไป

ข้อสรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะไทยสมัยใหม่ที่ควรนำไปใช้ในการออกแบบบ้านพักอาศัย

จากผลสรุปความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มบุคคลทั่วไป เกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ จากอาคารตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบอาคารควรจะนำไปพิจารณาใช้ในการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะไทยเชิงรูปธรรม

1. การจัดกลุ่มอาคาร

การจัดกลุ่มอาคารที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ การจัดกลุ่มอาคารรูปตัว U มีลานเชื่อม และการจัดกลุ่มอาคารวางขนานแบบมีลานเชื่อม ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีลานเป็นตัวยุติอาคารเช่นเดียวกับบ้านไทยในอดีต

อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความเห็นว่า การจัดกลุ่มอาคารวางขนานแบบมีขนานเชื่อม มีลักษณะไทยสมัยใหม่ไม่เด่นชัด ในการนำไปใช้ออกแบบบ้านพักอาศัย

2. องค์ประกอบหลัก

องค์ประกอบหลักที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ หลังคาควรออกแบบโดยใช้หลังคาจั่ว หลังคาจั่วปีกนก และหลังคาปั้นหยา โดยจัดให้หลังคามีลักษณะการลดชั้นหลังคา และการซ้อนชั้นหลังคา ส่วนของชายคานั้น สามารถมีส่วนยื่นของชายคาได้ยาว วัสดุผนังหลังคาที่ใช้ควรเป็น กระเบื้องแป้นเกล็ดไม้ และกระเบื้องดินเผา นอกจากนี้กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมคือ ควรใช้ กระเบื้องจีนทศโมเนีย มาใช้ในการออกแบบด้วย การเลือกใช้วัสดุผนัง ก็ควรเป็นสีน้ำตาล สีส้ม สีดำ สำหรับองค์ประกอบอื่นๆ นอกจากส่วนหลังคา ได้แก่ ฐาน ควรออกแบบให้มีช่องโล่งและบันไดตรงกลางฐาน หรือมีสระน้ำตรงกลางฐาน ส่วนที่ว่างเชื่อมภายนอกอาคารควรเชื่อมด้วยฐาน หรือเชื่อมด้วยทาลู และลักษณะของเสาตอชควรออกแบบให้เป็น เสาตอกลม และเสาตอสี่เหลี่ยม ในส่วนบริเวณทางเข้าอาคารควรเน้นด้วยซุ้มประตูแบบมีประตู และซุ้มประตูแบบไม่มีประตู

อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นว่า การยื่นชายคาสั้น สีของหลังคาได้แก่ สีส้ม และสีดำ มีลักษณะไทยสมัยใหม่ไม่เด่นชัด ในการนำไปใช้ออกแบบบ้านพักอาศัย

3. องค์ประกอบรอง

องค์ประกอบรองที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ การเจาะช่องเปิดควรเป็นช่องเปิดแบบบานเฟี้ยม บานเปิดที่มีสัดส่วนและการจัดช่องเปิด แบบบานเปิด และแบบช่องสูงตั้ง นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติม คือ ควรใช้ช่องเปิดที่มีสัดส่วนแบบช่องแสงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนราวระเบียงควรเป็น ราวระเบียงลายฉลุ ราวระเบียงกากบาท ราวระเบียงตัวและนอน นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมคือ ควรนำราวระเบียงแบบตั้งและนอน ไปใช้ในการออกแบบด้วย สำหรับวัสดุที่ใช้ปูพื้นควรเป็น พื้นไม้ พื้นกระเบื้องดินเผา พื้นกระเบื้องดินเผา และผนังภายนอกอาคารควรเป็น ผนังไม้ดินอน ผนังก่ออิฐเปลือยผิว

อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นว่า การเจาะช่องเปิดแบบบานเปิด แบบบานกระทุ้ง และพื้นกรวดล้าง มีลักษณะไทยสมัยใหม่ไม่เด่นชัดในการนำไปใช้ออกแบบบ้านพักอาศัย

4. องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบย่อยที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัดและควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ลักษณะการทำคอนกรีตเลียนแบบการเข้าไม้ ซึ่งเป็นลักษณะที่เห็นได้จากส่วนรอยต่อของเสาถักบรอกของเรือนไทยภาคกลางในอดีต สำหรับค้ำยัน ควรออกแบบโดยใช้ค้ำยันไม้ และค้ำยันคอนกรีต ส่วนลายหน้าจั่ว ควรใช้ลายหน้าจั่วแบบใบปรือ จั่วพระอาทิตย์ และจั่วแบบทึบ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นว่า ค้ำยันไม้ ลายหน้าจั่วใบปรือ ลักษณะไทยสมัยใหม่ไม่เด่นชัด ในการนำไปใช้ออกแบบบ้านพักอาศัย

5. การจัดภูมิทัศน์

การจัดภูมิทัศน์ที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัดและควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ การจัดความสัมพันธ์ระหว่างน้ำกับตัวอาคาร โดยให้ตัวอาคารอยู่ใกล้สระน้ำ และห่างสระน้ำ และหากจำเป็นต้องมีทางเดินเชื่อมระหว่างตัวอาคารควรออกแบบให้มีลักษณะเป็นสะพานไม้เชื่อม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้กับอาคาร ควรจัดวางตำแหน่งของต้นไม้ให้อยู่ใกล้อาคาร

ข. ลักษณะไทยเชิงนามธรรม

1. ลักษณะเบาและลอยตัว

ลักษณะเบาและลอยตัวที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย เพื่อให้เกิดความรู้สึกเบาและลอยตัวที่เกิดจากหลังคา ได้แก่ ลักษณะการยื่นชายคาขาว การซ้อนชั้นหลังคาและการลดชั้นหลังคา ส่วนการออกแบบเพื่อให้เกิดความรู้สึกเบาและลอยตัวที่เกิดจากเสาถอย ควรใช้ลักษณะเสาถอยแบบร่นผนังแยกจากเสา และลักษณะเสาถอยแบบศาลา นอกจากนี้การออกแบบให้เกิดความรู้สึกเบาและลอยตัวที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสระน้ำกับอาคาร สามารถใช้สระน้ำอยู่ใกล้อาคารมาใช้ในการออกแบบ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นว่า การนำลักษณะเสาตอแบบศาลา
 ธรรม์น้ำอยู่ห่างอาคาร เพื่อให้เกิดความรู้สึกเบาและลอยตัว มีลักษณะไทยสมัยใหม่ไม่เด่นชัดในการนำไป
 ใช้การออกแบบบ้านพักอาศัย

2. ลักษณะโปร่ง-โล่ง

ลักษณะเบาและลอยตัวที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และควรนำมาพิจารณาใช้กับ
 การออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย เพื่อให้เกิดความรู้สึกโปร่ง-โล่งที่เกิดจากการจัดกลุ่มอาคาร ได้
 แก่ การจัดกลุ่มอาคารแบบมีที่ว่างโล่งเชื่อม และการจัดกลุ่มอาคารแบบมีลานเชื่อม

3. ลักษณะร่มรื่น

ลักษณะร่มรื่นที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เด่นชัด และที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออก
 แบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่มรื่นที่เกิดจากการขึ้นชายคา คือ ขึ้นชายคาขาว
 ส่วนความรู้สึกร่มรื่นที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้กับอาคาร ได้แก่ ต้นไม้อยู่ใกล้อาคาร

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ที่จะใช้ในการออกแบบบ้านพักอาศัย

จากผลสรุปความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบอาคาร ควรจะนำไปพิจารณาใช้ในการออกแบบ ซึ่งมีประเด็นดังนี้

2.1 การนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบอาคารบ้านพักอาศัย

แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ในเรื่องการนำองค์ประกอบไทยในอดีต เช่น เสาถอบ หลังคา เป็นต้น มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวัสดุ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และในเรื่องการนำลักษณะไทยเชิงนามธรรมมาใช้ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบไทยในอดีต แนวทางทั้ง 2 ดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีความแตกต่างกัน ส่วนกลุ่มบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นที่ไม่ชัดเจนนักในการนำลักษณะไทยเชิงนามธรรมมาใช้ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบไทยในอดีต ไปใช้ในการออกแบบบ้านพักอาศัย อย่างไรก็ตามสามารถใช้ทั้ง 2 เรื่องร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบ้านพักอาศัย

2.2 สภาพแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ในเรื่องอาคารจะเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการได้ดี หากนำลักษณะไทยพื้นถิ่นมาใช้ในการออกแบบให้เป็นลักษณะไทยสมัยใหม่ และในเรื่องลักษณะไทยบางประการ จะไม่ไร้ของไทยมาแต่ดั้งเดิม เช่น กานถ หลังคาจั่วปีกนก เป็นต้น แต่ก็สามารถออกแบบให้เป็นลักษณะไทยสมัยใหม่ได้ อย่างไรก็ตาม การนำรูปแบบเดิมของลักษณะไทยท้องถิ่นตามที่ตั้งของอาคารในแต่ละภูมิภาคมาพัฒนาใช้กับการออกแบบ เพื่อให้มีรูปแบบที่สืบสานทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

2.3 ประโยชน์ใช้สอยสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ในเรื่องลักษณะไทยสมัยใหม่เกิดจากการมีประโยชน์ใช้สอยที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบัน และในเรื่องแม้การอยู่อาศัยบ้านในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในอาคารเนื่องจากภายนอกอาคารมีอาคารอื่น แต่ควรคงลักษณะชานบ้านไว้เพราะเป็นลักษณะไทยที่เด่นชัดอย่างหนึ่ง

ไว้ อย่างไรก็ตามทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว เป็นแนวทางการออกแบบที่คำนึงถึงการนำลักษณะไทยในอดีตที่เด่นชัด และประโยชน์ใช้สอยสมัยใหม่ มาใช้ควบคู่กัน

2.4 วัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้าง

แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ในเรื่องควรมีการใช้วัสดุสมัยใหม่ ควบคู่กับการใช้วัสดุที่ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ เพื่อให้อาคารมีลักษณะไทยสมัยใหม่และเข้ากับธรรมชาติได้ดี และในเรื่องลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัดอย่างหนึ่งคือ การเปิดเผยให้เห็นโครงสร้างอาคาร

2.5 การอนุรักษ์พลังงาน

แนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่ควรนำมาพิจารณาใช้กับการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ได้แก่ ในเรื่องบ้านไทยในยุคโลกาภิวัตน์ควรเป็นอาคารที่ประหยัดพลังงาน เพื่อให้อาคารอยู่สบายและเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย เป็นต้น และในเรื่องลักษณะไทยสมัยใหม่ที่น่ามาใช้ ควรมีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์พลังงาน ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ปัจจุบันได้มีการตื่นตัวในการใช้พลังงานอย่างประหยัด และช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นแนวทางที่สามารถนำไปพัฒนาใช้กับการออกแบบร่วมกับแนวทางอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็น การศึกษาถึง ลักษณะไทยสมัยใหม่ สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภท บ้านพักอาศัย โดยทำการศึกษาจาก อาคารประเภทบ้านพักอาศัยที่เลือกศึกษา ที่กระจกระบายตามภูมิภาค ต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาในลักษณะกว้างๆ และได้ภาพรวมของลักษณะไทยสมัยใหม่ สำหรับอาคารบ้านพักอาศัย โดยรวมในประเทศไทย สำหรับในการวิจัยขั้นต่อไปนั้น ผู้วิจัยขอเสนอ การ วิจัยแบบเจาะลึก ถึงลักษณะไทยสมัยใหม่ สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ตามประเด็นดังนี้

1. ลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารบ้านพักอาศัยตามภูมิภาคต่างๆ

งานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยเป็นอาคารประเภทหนึ่ง que แสดงถึงเอกลักษณ์ และ วัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกันไปตามภูมิภาคต่างๆ ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่า ลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับบ้านพักอาศัยตามภูมิภาคๆ จะมีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้ จะ เป็นแนวทางในการออกแบบอาคารบ้านพักอาศัย ให้มีลักษณะไทยสมัยใหม่ที่มีความเด่นชัดของแต่ละ ที่ท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

2. ลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับคอนโดมิเนียมพักอาศัย

ในปัจจุบันมีความหนาแน่นในการใช้พื้นที่สูงซึ่งจะเห็นได้จากกรุงเทพฯ รูปแบบการอยู่อาศัย จึงเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งขยายตัวไปตามแนวราบ เปลี่ยนเป็นการขยายตัวตามแนวตั้ง เพื่อให้มีการใช้พื้นที่ ที่คุ้มค่ามากขึ้น และความเหมาะสมในแง่การลงทุนรูปแบบของคอนโดมิเนียมพักอาศัยควรจะมีรูปแบบ อย่งไร จึงจะมีความต่อเนื่องกับบ้านพักอาศัยในอดีต เพื่อแสดงถึงลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัด ของ คอนโดมิเนียมพักอาศัย โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมของสถาปนิกเพิ่มขึ้นจาก การออกแบบบ้านพักอาศัยทุกๆ ไป เช่น ขนาด และความสูงของอาคาร วัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้าง ระบบอาคาร เป็นต้น

3. วัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้างสมัยใหม่ ที่มีผลต่อลักษณะไทยสมัยใหม่

จากการศึกษาปรากฏว่า การยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่มีแนวโน้มขึ้นอยู่กับการนำ ลักษณะไทยในอดีต มาใช้ผสมผสานกับวัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้างสมัยใหม่ ดังนั้น จึงควรศึกษา เปรียบเทียบ การยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ ระหว่างลักษณะไทยในอดีตที่มีรูปแบบเดิม แต่มีการใช้ วัสดุสมัยใหม่ กับ ลักษณะไทยที่มีการผสมผสานกับวัสดุสมัยใหม่อย่างกลมกลืน แต่ยังคงเค้าโครงของ

ลักษณะไทยในอดีตเอาไว้ ว่าจะมีการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ ของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่ม
บุคคลทั่วไป เป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัยให้มีลักษณะ
ไทยสมัยใหม่ที่เหมาะสมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย